

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Hudák László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fekete Matild ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságon 1.P.20.218/2007. szám alatt indult, és a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Pf.II.20.554/2007/6. számú ítéletével jogerősen elbírált perében az alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott abban a részében, amelyben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, az alperest 2.442.900 (Kettőmillió-négyszáznegyvenkettőezer-kilencszáz) forint és kamataiban marasztalta, valamint a perköltségekről rendelkezett, hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperes részére 150.000 (Egyszázötvenezer) forint együttes másodfokú-, és felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt fellebbezési- és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

2000. december 19-én az alperes, mint megrendelő és a Y. Kft., mint vállalkozó között vállalkozási szerződés jött létre a 300 adagos iskolai és óvodai főzőkonyha és étterem kivitelezésére 38.399.410 forint prognosztizált átalányáron. A szerződésben a felperest a vállalkozó szerződés módosítására jogosult képviselőjeként (ügyvezetőként) tüntették fel, pedig a felperes nem volt sem tagja, sem alkalmazottja a Kft-nek. A szerződést a Kft. tényleges ügyvezetője, B. L. írta alá. 2001. január 29-én a fenti munkára a Y. Kft. alvállalkozási szerződést kötött a felperessel, mint egyéni vállalkozóval 36.000.000 forint díj kikötése mellett. 2001. január 29-én kelt az a nyilatkozat is, amelyben a Kft. felhatalmazta a felperest, hogy a pályázaton elnyert 300 adagos konyha és étterem

kapcsán felmerülő ügyekben a Kft. bélyegzőjét használja, és a Kft. nevében aláírjon. Majd ugyanezen felek között létrejött egy engedményező nyilatkozat, eszerint a kivitelezési munkák anyag- és pénzügyi elszámolását a felperes építési vállalkozó, mint alvállalkozó végezze el az egymás között megkötött szerződés alapján. Ebben az időben a felperes és B. L. között rokoni kapcsolat állt fenn.

A felperes alvállalkozók bevonásával 2001. február 11. és 2001. év vége között elvégezte a kivitelezést, és a Y. Kft. bélyegzőjével ellátva négy számlát bocsátott ki. 2002. január 8-án tartottak egyeztetést a pótt- és többletmunkák tárgyában, ezen az egyeztetésen a felperes, mint a Y. Kft. képviselője jelent meg. Itt rögzítették, hogy a vállalkozó jogosult a végszámla összegére, 3.100.000 forint + ÁFA-ra. Az egyeztetés eredményeként az alperes elfogadott bizonyos pótmunkákat, ugyanakkor érvényesítette az elmaradó munkák értékét, a különbözeti 785.093 forint pótmunkadíjat az alperes kiegyenlítette. Ugyanakkor nem fogadta el pótmunkaként a felperesi összesítés utolsó két tételét, az összesen 3.670.394 forint pótmunkára vonatkozó díjat.

2002. márciusában az alperesnél APEH ellenőrzés kezdődött, és az adóhatóság az alperes terhére 1.905.000 forint jogosulatlan visszaigénylést állapított meg; ennek az összegnek a kiutalását megtagadta, és 381.000 forint adóbírságot szabott ki. A fenti megállapítás indoka az volt, hogy a Y. Kft-t a cégjegyzékből 2001. szeptember 13-án a cégbíróság törölte, de a cég ezt követően is bocsátott ki számlákat az alperes felé, és az alperes ennek adótartalmát is vissza akarta igényelni. A cég törlését követően a Kft. számla kibocsátására nem volt jogosult, a számlák nem feleltek meg az általános forgalmi adóról szóló módosított 1992. évi LXXIV. törvény és a számviteli törvény előírásainak. Az alperes e határozat alapján 2.442.900 forinttól esett el, összesen ennyi kár érte. A későbbiekben az alperes ezen adóügyi határozatra tekintettel tagadta meg a felperes még hiányzó vállalkozói díjának kiegyenlítését. A per során azonban a felek e körben - a bíróság által jóváhagyott - egyezséget kötöttek, az alperes által elismert 3.038.910 forint vállalkozói díjból levonva az adóban keletkezett kárt az alperes 595.900 forint és kamatai megfizetését vállalta; ezen vállalásának eleget is tett.

A perbeli egyezséget követően a felperes módosított keresetében 6.650.394 forint és ennek 2002. január 8. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a szerződés szerint járó még ki nem fizetett vállalkozói díja, valamint pótmunka díja címén. Az alperes - beszámítási kifogására, illetve viszontkeresetére hivatkozással - kérte a kereset elutasítását. Álláspontja értelmében a felperes nem jogosult a 3.670.394 forint összegű pótt-és többletmunka díjra, mivel a felek átalányáras

szerződést kötöttek. Kérte a felperes követelésébe beszámítani az adóhatóságnak kifizetett bírság, valamint a vissza nem igényelhető adó összegét, mint a felperes által okozott kártérítés összegét. A felperesnek ugyanis tudnia kellett a Kft. törléséről, így jogosulatlanul bocsátott ki számlát a Kft. nevében, ezzel az alperesnek kárt okozott.

Az elsőfokú bíróság az alperes jogi álláspontjának elfogadásával a felperes keresetét elutasította, elutasította ugyanakkor az alperes viszontkeresetét is. A beszámítási kifogásnak helyt adott, mert a felperes nem volt jogosult a Kft. nevében számla kibocsátásra a Y. Kft. törlését követően. Az engedményezés felhatalmazta ugyan a felperest arra, hogy a Kft. nevében elszámolásokat végezzen, de ezen Kft. 2001. szeptember 13-tól jogilag nem létezett. Az átalánydíjas vállalkozói díj kikötésre figyelemmel nem adott helyt a felperes pót- és többletmunkadíj igényének, hangsúlyozva azt is, hogy a felperes esetleges további követelését nem az alperessel, hanem a Y. Kft.-vel szemben, mint megrendelőjével szemben érvényesítheti. Nem adott helyt annak a felperesi kérelemnek, hogy a bíróság ismerje el a felperes szerződéses jogviszonyba történő belépését, vagyis a jogutódlást, miután a felperes alvállalkozó volt. Az alperesi önkormányzat nem szándékozott közvetlenül a felperessel kötelmi jogviszonyba kerülni, ez esetben ugyanis elveszíthette volna a beruházáshoz megkapott állami támogatást.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése és az alperes perköltségre vonatkozó csatlakozó fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletében az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 2.442.900 forintot, és ennek 2002. január 20. napjától járó késedelmi kamatát. Az ítélet indokolása értelmében az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy a peres felek a beruházás kapcsán egymással nem álltak közvetlen jogviszonyban, a felperes sem az „Engedményező nyilatkozat” elnevezésű okiratban foglalt megállapodás, sem a Kft. ügyvezetőjének az öt bélyegző használatra, illetve aláírási jog gyakorlására feljogosító nyilatkozata alapján nem lépett be jogutódként e jogviszonyba. A Kft. csupán megbízást adott a felperes részére a pénzügyi elszámolások elvégzésére; egyebekben az ebben az időszakban hatályban volt társasági törvény tiltotta a társaság képviseleti jogának átruházását. A fentiekből következően a Y. Kft. cégjegyzékből való törlésének napjával mind a fő-, mind az alvállalkozói szerződés, mind pedig a felperesnek a beruházással kapcsolatos ügyek vitelére vonatkozó megbízása megszűnt. A felperes jogcím hiányában a Ptk. 361. §-ának rendelkezésére figyelemmel jogosult az általa elvégzett munkák ellenértékére. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a perben nem

tudta azt bizonyítani, hogy pótmunka díjára - az elismerteken felül - jogszerűen igényt tarthat.

A másodfokú bíróság alaposnak találta azonban a felperes fellebbezését az alperes kártérítési igényének beszámítását sérelmező részében. Kifejtette, hogy a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében foglalt kártérítési felelősségnek négy alapvető feltétele van, és ezek közül szerint hiányzik az okozati összefüggés a kár és a felróható magatartás között. Az APEH határozatából megállapíthatóan a hatóság az alperest a Y. Kft. cégjegyzékből való törlésére, azaz a számlakibocsátó időközbeni jogutód nélküli megszűnésére hivatkozással sújtotta pénzbírsággal; ugyanezen okból utasította el az alperes ÁFA visszaigénylésére vonatkozó kérelmét. Miután pedig a Kft. cégjegyzékből való törlése a cégbíróság felperes magatartásától független, hivatalbóli aktusa volt, és a törlést követően az alperesnek ugyancsak a felperes magatartásától függetlenül már nem volt módja a Kft. nevében szabályosan kiállított számla alapján általános forgalmi adó levonási jogot érvényesíteni, okozati összefüggés hiányában kártérítés címén a felperessel szemben igényt nem érvényesíthet. Erre tekintettel az alperes köteles a felperest megillető még ki nem egyenlített vállalkozói díjat megfizetni.

Az alperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Szerinte a másodfokú ítélet sérti a Pp. 221. §-át, és a Ptk. 296. §-ában foglaltakat. Az alperes tévesnek tartotta a megállapított tényállást több vonatkozásban; azt hangsúlyozta, hogy a társaság megszűnéséről nem volt tudomása az ÁFA visszaigénylés benyújtásakor. A felperes a beruházás alatt végig a Y. Kft. képviselőjeként járt el, még 2002. január 8-án megtartott egyeztetésen is a Kft. részéről jelent meg. Ekkor sem jelezte, hogy a társaságot törölték a cégjegyzékből. A számlákat a Kft. nevében a felperes írta alá. Neki, mint a társaság képviselőjének, valamint, a társaság alvállalkozójának tudnia kellett, hogy ezt a társaságot mikor törölték. Megjegyezte, hogy a társaság székhelye, és a felperes lakcíme azonos. Szerinte mindenképpen megállapítható a felperes magatartása, és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés, erre tekintettel a beszámítási kérelme alapos, a Ptk. 296. § (1) bekezdését kellett volna a bíróságnak alkalmaznia.

A felülvizsgálati kérelem alapos, a jogerős ítélet a kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő.

Elöljáróban a Legfelsőbb Bíróság rögzíti, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítéletnek csak azon részét érintette, amelyben a másodfokú bíróság az alperest kötelezte 2.442.900 forint, valamint kamatai megfizetésére, illetőleg

megváltoztatta a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét. Felülvizsgálati kérelemmel egyik fél sem támadta a jogerős ítéletet abban a részében, amelyben elutasította a felperesnek a fentieket meghaladó kereseti kérelmét.

A Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati kérelem tartalma alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében fennáll-e a felperes kártérítési felelőssége az alperes adóügyi eljárás során keletkezett kárigénye tárgyában. A felülvizsgálati eljárás eredményeként azt kellett megállapítani, hogy abban a kérdésben helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság, hogy a Y. Kft. törlése a felperes magatartásától függetlenül történt, abban azonban már tévedett, hogy nincs okozati összefüggés a felperes magatartása, és az alperesnél keletkezett kár között. Ha ugyanis a felperes nem állít ki számlát a jogilag nem létező Kft. nevében, akkor az alperes a számla alapján nem fizet a felperesnek ÁFA-t, és nem kéri ezen ÁFA visszatérítését, vagyis a továbbiakban nem esik el a visszaigényelt általános forgalmi adó összegétől, és nem kell bírságot fizetnie.

A Legfelsőbb Bíróság az APEH határozatából egyértelműen megállapította, hogy a felperes által kiállított számla nem felelt meg a törvényi követelményeknek, a számla nem volt hiteles. Az adóhatóság a kibocsátott számlát jogosulatlan kibocsátásnak minősítette. Ezt a tevékenységet a felperes végezte, ő állította ki a hiteltelen számlát, ezért magatartása jogellenes volt, és e magatartás közvetlen okozati összefüggésben áll az alperesnél bekövetkezett kárral. Ennélfogva téves a másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy a Kft. nevében szabályosan kiállított számla alapján kívánta az alperes az adó visszatérítési jogát érvényesíteni, nem létező cég nevében ugyanis számlát nem lehet kibocsátani. Miután a felperes nem tudta magát kimenteni a kártérítési felelősség alól, ezért a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg felelősségét, vagyis a Ptk. 296. § (1) és (2) bekezdése alapján helyesen adott helyt az alperes beszámítási kérelmének.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a másodfokú ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A fentiek értelmében a felperes pervesztes lett mind a másodfokú-, mind a felülvizsgálati eljárásban, ezért köteles megfizetni az alperesnek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján másodfokú képviseleti költségként 100.000 forintot, a felülvizsgálati eljárásban pedig 50.000 forintot. Miután a felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a le nem rótt fellebbezési- és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a).

Budapest, 2008. június 5.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k.
előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: